

ACTA POLITOLOGICA

www.acpo.cz

INTERNETOVÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS

2015 | Vol. 7 | No. 1 | ISSN 1803-8220

JÍRŮ, Jaroslav (2014). *De Gaulle*. Praha: Prostor, 424 stran, 48 stran příloh. ISBN 978-80-7260-307-7.

RECENZE MICHELA PEROTTINA

Tento článek podléhá autorským právům, kopírování a využívání jeho obsahu bez řádného odkazování na něj je považováno za plagiátorství a podléhá sankcím dle platné legislativy.

Internetový recenzovaný časopis vydává
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze,
Katedra politologie Institutu politologických studií

JÍRŮ, Jaroslav (2014). *De Gaulle*. Praha: Prostor, 424 stran, 48 stran příloh. ISBN 978-80-7260-307-7.

Letos vydalo nakladatelství Prostor knihu s názvem *De Gaulle* z pera Jaroslava Jírů. Uvedme již úvodem, že tato kniha si zaslouží pozornost všech, kteří se zabývají francouzskými dějinami, ale i současnou francouzskou politikou, protože právě sledováním života této francouzské, v různých ohledech výjimečné, osobnosti lze pochopit i hodně ze současnosti (mimo jiné i „nastavení“ současného francouzského politického systému a jeho důvody).

Práce analyzuje chronologicky vývoj osobnosti, která bezesporu změnila Francii během posledního století nejvíce. Sledujeme jeho vývoj, ať už na poli veřejném (vojenském i politickém), tak i v soukromí, což dává porozumět mnohému a dává lidský rozměr i tam, kde hrdinství či těžké rozhodnutí vnímáme často jako příliš neosobní pohled velké politiky. Jaroslav Jírů nám dává nahlédnout do osobního života, vojenské kariéry v různých rozměrech (a do určité míry i do umění moderního válčení), ale samozřejmě základním mottem celé práce je de Gaulle jakožto velmi svérázný a komplexní politik. Forma této biografie je klasická a čtenáři nakloněná: vyprávění je poutavé. Vlastně již obálka je příjemná tím, že fotka de Gaulla z válečných let není příliš okoukaná a vyzařuje z ní politická nekorektnost (politik má zapálenou cigaretu v ústech). Dostáváme se však i do političtějších záležitostí, vsazení de Gaulla do tehdejších kontextů, představení jeho základních myšlenek. Klasická je však třeba i tím, že se autor snaží třeba „hledat předznamenání de Gaullova výjimečného osudu“, tím se nevyhýbá tomu, co modernější francouzské životopisectví nazývá (po vzoru Michela Dobryho) *illusion héroïque*. Jistě bychom dnes pracovali s dalšími prameny a analýzami, vyšlo jich docela dost, ale domnívám se, že by autor nakonec napsal stejnou práci. Snad jen bibliografie by nechyběla.

Jistě, z hlediska vědeckého bychom mohli podotknout, že kniha není dokonalá. Již svým stylem, je tato biografie spíše zaměřená na širší publikum. Koneckonců nenajdeme ani patřičnou a obligatorní bibliografii, abychom ji mohli zařadit bez žádných pochyb mezi vědecké počiny. Určitě najdeme i několik faktografických chyb (například autor píše o prezidentských volbách v roce 1967 /str. 366/, tedy v roce, kdy se konaly volby poslanecké, jedná se však spíše o „překlep“, vzhledem k tomu, že se následně řeší volby parlamentní). Ostatně sám autor si toho byl vědom. Jenže práce je to výjimečná.

Výjimečná publikace zaprvé, protože text byl psán svěžím a poutavým stylem. Autor byl totiž zapálen tématem, resp. okouzlen osobností prvního prezidenta páté francouzské republiky, který byl samozřejmě i mužem 18. června (1940), a dokázal toto téma přiblížit čtenáři zajímavým způsobem. Autorův přístup (především jakási, byť pochopitelná, úcta a obdiv k velkému muži, jehož význam překračuje hranice jeho rodné země) může být poznamenán nedostatečným odstupem, ale nutno podotknout, že nakonec je výsledná práce velmi vyvážená a nadmíru přínosná. Ostatně sám autor neskrývá určité sympatie k de Gaullovi (možná tam byla také jakási fyzická podobnost)- Již nadpis na titulní stránce poznamenává, že se jedná o „studii o člověku, který dokázal to, co je v politice vůbec nejtěžší: nikdy se nesklonil před nepřítelem a ubránil se spojencům“, což nemusíme vždy brát jako to nejtěžší. Takové kvality u politika si určitě můžeme cenit v případech nejtěžších (jak tomu bylo na začátku války, poté co byla Francie poražena). U politika v rámci demokratického zřízení jsou takové kvality o něco spornější, protože takový politik jen těžko dokáže nalézt kompromis s partnery, a de Gaullovo desetiletí (prezidentování) zrovna neoplývá kompromisním přístupem

(ale zajisté i tvrdá ruka může být vnímaná jako užitečná ne-li potřebná, obzvláště zdálky či ve chvílích tzv. „unavené demokracie“). Nakonec si však autor uchoval patřičný odstup a rozhodně se nejedná o hagiografii.

Zadruhé je to práce jednoho z nejlepších českých znalců, ne-li nejlepšího, francouzských politických dějin a reálií. Vystudovaný historik Jaroslav Jirů byl především zahraničněpolitický novinář (zjm. před rokem 1968 a pak následně v předlistopadovém období, kdy se podílel na založení samizdatových Lidových novin, na začátku 90. let byl i tiskovým atašé na velvyslanectví v Paříži, v roce 1999 dostal cenu F. Peroutky), jehož glosy jsme mohli poslouchat na vlnách Českého rozhlasu ještě před několika lety. Chodíval často do knihovny francouzského Ústavu pro výzkum ve společenských vědách přečíst si noviny (*Le Monde* a snad hlavně *Libération*), a vždy bylo přínosné s panem Jirům zapříst rozhovor, popovídat si o různých aktuálních francouzských tématech, ale i o francouzských dějinách, jeho přehled byl obrovský. Při jedné z těchto diskusí padla zmínka o rukopisu, resp. o tom, že napsal před dávnými lety de Gaullovu biografii, která vyšla v samizdatu (v r. 1983, v edici Expedice). Nabádal jsem jej k opětovné publikaci, protože jsem věřil, že jeho znalosti a styl by byly zárukou kvalitního textu, který tehdy chyběl. Jenže vrátit se k takovému dílu znamenalo také mnoho další práce a nebyl zřejmě čas, a také si autor kladl možná příliš vysoké nároky při své skromnosti, protože jak dokládá publikace, text na to měl. Portrét de Gaulla, který se nám dostává do ruky, je bezpochyby nejen čtivý, přináší zajímavou a fundovanou faktografii, ale hlavně komplexní a kompletní analýzu.

Zatřetí, a souvisí to s předchozím bodem, pan Jirů tuto monografii napsal v dávno minulých dobách, kdy byl donucen se věnovat jiné pracovní náplni než novinářině. Na začátku normalizace byl vyloučen z KSČ a následně byl jedním se signatářů Charty 77. Od toho si můžeme samozřejmě domys-

let, jaké měl podmínky pro psaní takové práce (a to nehledě na to, že práce byla psaná „poctivě po staru“, tj. bez počítače). Navzdory těmto krajně nepříznivým podmínkám, které si dnes jen těžko můžeme představit, vyšla v roce 2014 vysoce kvalitní biografie, jejíž nedostatky jdou na vrub právě těmto podmínkám (především pak co se týče možnosti citovat použité zdroje, resp. seznam použitých prací). Jiné časy, jiné mravy: autor sice neuvádí citace, ale můžeme mu uvěřit, nikde nešidí a nevymýšlí, „jen proto“, že se to nedělá. Autor byl omezen, ale svou práci odvedl čestně. Výsledek stojí za čtení.

Kdyby nebyl název už použit (pro soubor rozhovorů Alaina Peyrefitta s de Gaullem), bylo by možná příhodnější pro tuto knihu zvolit název „Byl to de Gaulle“ (podle francouzského vzoru: *C'était de Gaulle*): autor se pustil do vyprávění s vervou a nadšením, které lidé, kteří pana Jirů poznali, nepřekvapí. Určitě by si zasloužil pográtulovat za vydání životního díla, které vinou doby zůstalo příliš dlouho utajeno. Velké díky patří jeho rodině a vydavateli za publikaci, která bezpochybnosti obohatí čtenáře o poznatky, postřehy, analýzy, ale třeba i domněnky velkého znalce francouzských politických dějin a de Gaulla zvláště, jakým pan Jirů byl.

*Michel Perottino*¹

¹ Doc. Michel Perottino, Ph.D. působí na katedře politologie IPS FSV UK. Kontakt: perottino@fsv.cuni.cz